

Tieto tri slová „otvárajú cestu pre dobrý život v rodine, pre život v pokoji. Sú to jednoduché slová, no nie až také jednoduché pri ich uskutočňovaní! Ukrývajú v sebe mohutnú silu: silu na ochranu domu aj cez tisícoraké ťažkosti a skúšky; zatiaľ čo ich neprítomnosť pozvoľna zapríčiní trhliny, ktoré môžu spôsobiť, že sa dokonca aj zrúti.“¹⁸

Zo skúsenosti vieme, že život každej rodiny sa nevyznačuje len krásnymi a svetlými chvíľami. Ťažkosti, rôzne skúšky a okolnosti prinášajú neraz do životov rodín zložité a náročné chvíle. Niekedy je to preto, že spolužitie v rodine nie je jednoduché, alebo vo vzťahoch chýba pokoj, inokedy preto, že vzťah manželov prechádza chvíľami rezignácie a frustrácie a „je úkladne ohrozovaný tisícmi podobami zneužívania a podrobovania si, ľstivých zvodov a pokorujúcej panovačnosti, až po tie najdramatickejšie a najnásilnejšie formy.“¹⁹

Cieľ, ktorý vedie k plnosti lásky, si vyžaduje pomalé, postupné, často namáhavé napredovanie. Je to cesta rastu, na ktorej je potrebné každý deň pokorne a vytrvalo prijímať Kristovu milosť. Táto milosť, o ktorú už manželia v deň sobáša prosili ako o základný prvok ich zväzku, je ich hlavnou oporou. Len s Kristovou pomocou je možné milovať v plnosti, zriekať sa neustálych požiadaviek, odmietnuť ambíciu mať všetko pod kontrolou, vzdať sa túžby ovládať životy iných. Len on má

¹⁸ Pápež František, Generálna audiencia, Námestie svätého Petra, 13. mája 2015.

¹⁹ Pápež František, Generálna audiencia, Námestie svätého Petra, 22. apríla 2015.

moc zmeniť srdce človeka a „robí muža a ženu schopnými milovať sa tak, ako nás miloval Kristus“ (porov. FC 13). V prirodzenosti lásky, akou miluje Kristus, je totiž vždy prítomný seba presahujúci rozmer, schopnosť milovať druhého so všetkými jeho obmedzeniami a rešpektovaním jeho slobody.

Je to zásadné pre každý medziľudský vzťah, no o to viac pre vzťahy v rodine: nikto z nás si nevystačí sám so sebou. Sme totiž takí krehkí, že neustále potrebujeme hľadať podporu v boji proti nášmu egoizmu, ktorý nám chce brániť v darovaní sa a rozpoznaní našich hraníc. Tým, že si tieto tri slová – môžem, ďakujem, prepáč – osvojíme, každý člen rodiny sa nastaví tak, že si začne uvedomovať svoje vlastné obmedzenia. Uznanie vlastnej slabosti každého z nás vedie k tomu, aby sme nad druhým nechceli mať prevahu, aby sme si ho vážili a nemysleli si, že ho môžeme vlastniť.

Môžem, ďakujem a prepáč sú tri veľmi jednoduché slová, ktoré nás vedú k veľmi konkrétnym krokom na ceste svätosti a rastu v láske. Na druhej strane to boli slová typické pre štýl Ježiša Krista, ktorý žiada o dovoľenie vstúpiť²⁰, neustále ďakuje Otcovi, učí nás modliť sa slovami: „A odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom.“ (Mt 6, 12)

Prijať, že si nevystačím sám so sebou a nechať priestor druhému, je spôsob, ako žiť nielen lásku v rodine, ale aj skúsenosť viery.

V živote každého človeka okrem toho nechýbajú zranenia v láske. Aj v rodine sa môže stať, že slová, gestá či zlyhania lásku otupia.

Vo všeobecnosti ide o postoje alebo správanie, ku ktorým dochádza medzi rodičmi a deťmi, medzi bratmi a sestrami, medzi strýkami a tetami, medzi starými rodičmi a vnúčatami a ktoré namiesto toho, aby vyjadrovali lásku, môžu vzťah poškodiť alebo dokonca zničiť.

---

²⁰ „Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou.“ (Zjv 3, 20)

Treba tiež povedať, že isté zranenia ako napríklad choroba a úmrtie sú mimo našej kontroly, takže sa cítime bezmocní a často hlboko znepokojení. Sú to skúsenosti, ktoré sa niekedy môžu javiť v rozpore s Božími prisľubmi a niekedy sa nám zdá, akoby popierali jeho nekonečnú a večnú lásku. Ak ich však prežívame vo viere a otvorenosti voči druhým, sú pre nás príležitosťou zakúsiť lásku a pozornosť zo strany Boha a iných ľudí. Sú to neraz ťažké a bolestné chvíle, ktoré sa však ukážu aj ako privilegované obdobie, v ktorom nás Pán prichádza navštíviť, pretože „Ježišova láska bola tá, ktorá uzdravovala, činila dobro. A to je vždy prvoradé!“²¹

Každá z týchto náročných a bolestných skúseností sa stáva konkrétnym úsekom na našej ceste svätosti. Tieto príležitosti nám však nebránia milovať a zostať v jeho láske. Buďme však úprimní: krehkosť a námaha, ktoré sa spájajú s našim životom, nám nedovoľujú poľahky a rýchlo sa dostať k magickým či nereálnym riešeniam. Potrebujeme pomoc dostávať a aj ponúkať. Aj v týchto neľahkých situáciách nás Duch Svätý sprevádza a mnoho ráz to robí vďaka našim rodinným príslušníkom, priateľom, ľuďom, ktorí nám prejavujú svoju lásku: vytrvalosť lásky je začiatkom nádeje a prebúdza v nás túžbu po tom, aby sa sám Pán zjavil ako láska, ktorú najviac potrebujeme.

„Na srdce si ma pritlač jak prsteň, sťa pečať na svoje rameno! Lebo láska je mocná ako smrť a vášeň lásky tvrdá ako podsvetie. Jej pála - to ohňa plápoly, jej plamene, to Jahveho je žiar. Ani veľké vody lásku neuhasia, ani rieky ju neodplavia.“ (Pies 8, 6 - 7)

Viera a evanjeliová láska nie sú istotami života, ani nás nechránia pred utrpením a bolesťou, ktoré charakterizujú ľudskú existenciu. Nerobia nás imúnnymi voči zlu, ani voči námahe. Sú skôr svetlom, ktoré osvetľuje náš život vo chvíľach tmy a trápenia. Preto aj tie najbolestivejšie a najsmutnejšie situácie, prežité v spojení s Ježišom Kristom,

²¹ Pápež František, Generálna audiencia, Námestie svätého Petra, 10. jún 2015.

sa môžu stať chvíľami, v ktorých budeme medzi sebou pestovať vzťahy, rásť vo viere v Boha a v istote, že každá udalosť nášho života nesie v sebe vzácne poklady milosti.

Odporúčame, aby sa každý na chvíľu uzobral, opäť si prečítal katechézu a zameral sa na to, čo osobitným spôsobom rezonovalo v jeho srdci.

Námet na zamyslenie medzi manželmi/v rodine

- Uvedme príklady, kde by sme sa mohli naučiť povedať v našich rodinách: – Môžem? – Ďakujem! – Prepáč.
- Kedy som dnes požiadal o dovolenie, kedy som vyslovil ďakujem alebo prepáč?

Námet na zamyslenie v rámci spoločenstva

- Vieme si v rámci nášho spoločenstva, vo vzťahoch medzi sebou povedať tieto tri jednoduché slová?

Témy na prehĺbenie

Tri kľúčové slová dobrého rodinného života

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Dnešná katechéza je akoby vstupnou bránou do série zamyslení nad životom rodiny, nad jej reálnym životom s jeho obdobiami a jeho príbehmi. Nad touto vstupnou bránou sú napísané tri slová, ktoré som tu na námestí už viackrát použil. Sú to slová: «môžem?», «ďakujem», «prepáč». Tieto slová naozaj otvárajú cestu pre dobrý život v rodine, pre život v pokoji. Sú to jednoduché slová, no nie až také jednoduché

pri ich uskutočňovaní! Ukrývajú v sebe mohutnú silu: silu na ochranu domu aj cez tisícovú ťažkosť a skúšky; zatiaľ čo ich neprítomnosť pozvoľna utvorí trhliny, ktoré môžu spôsobiť, že sa dokonca aj zrúti.

Považujeme ich bežne za slová patriace k „dobrej výchove“. To áno, dobre vychovaný človek žiada o dovoľenie, poďakuje sa alebo sa ospravedlní, ak pochybí. Dobrá výchova je teda veľmi dôležitá. Veľký biskup, sv. František Saleský zvykol hovoriť, že «dobrá výchova je už polovica svätosti». Avšak pozor, pretože v dejinách sme videli aj určitý formalizmus dobrých spôsobov, ktorý sa môže stať maskou zakrývajúcou vnútornú prázdnotu a nezáujem o druhého. Ako sa hovorí: „Za mnohými uhladenými spôsobmi sa ukrývajú zlé návyky.“ Dokonca ani náboženstvo nie je uchránené pred týmto ohrozením, ktorým sa formálne dodržiavanie sklzáva do duchovného svetáctva. Diabol, ktorý pokúša Ježiša, sa prejavuje vybranými spôsobmi – veď je to pánik, gavalier – a cituje Sväté písmo, robí dojem teológa. Jeho štýl sa zdá bezchybný, no jeho úmyslom je odvieť od pravdy o Božej láske. My však chápeme dobrú výchovu v jej autentickom význame, kde je štýl dobrých vzťahov pevne zakorenený v láske k dobru a v úcte voči druhému. Rodina žije z tejto rýdzosti chcenia dobra.

Pozrime sa na prvé slovo: „môžem?“ Keď sa usilujeme, aby sme si s láskou poprosili aj to, o čom si myslíme, že by sme si na to mohli robiť nároky, vytvárame opravdivú záštitu pre ducha manželského a rodinného spolunažívania. Vstupovanie do života toho druhého, aj keď je on súčasťou nášho života, si vyžaduje jemný takt nenásilného postoja, ktorý obnovuje dôveru a úctu. Dôvernosť ako taká neopravňuje pokladať všetko za samozrejmosť. A čím viac je láska dôverná a hlboká, tým väčšmi si vyžaduje rešpektovanie slobody a schopnosť vyčkať, aby ten druhý otvoril dvere svojho srdca. V tejto súvislosti si pripomeňme Ježišovo slovo zo Zjavenia svätého apoštola Jána, ktoré sme si vypočuli: „Hľa, stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí

dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou.“ (Zjv 3, 20) Aj Pán žiada o dovoľenie vstúpiť! Nezabúdajme na to. Predtým, ako urobíte nejakú vec v rodine: „Môžem to urobiť? Bude sa ti páčiť, ak to urobím takto?“ Je to práve tá vyberaná reč, avšak plná lásky. A toto rodinám veľmi prospieva.

Druhé slovo je „ďakujem“. V istých chvíľach sa pristihneme pri pomyslení, že sa stávame spoločnosťou so zlými spôsobmi a nepeknnými slovami, akoby tieto boli znakom emancipácie. Počujeme ich mnohokrát vysloviť aj verejne. Na jemnocit a schopnosť poďakovať sa hľadí ako na prejav slabosti, niekedy vyvolávajú priam podozrievavosť. Proti tejto tendencii sa dá bojovať v samotnom lone rodiny. Musíme sa stať nekompromisnými ohľadom výchovy k vďačnosti, k uznaniu: stádeto vychádza tak ľudská dôstojnosť, ako aj sociálna spravodlivosť, oboje. Ak sa v rodinnom živote zanedbá tento štýl, vytratí sa aj zo spoločenského života. Vďačnosť je pre veriaceho človeka zakotvená v samotnom srdci viery: kresťan, ktorý sa nevie poďakovať, je človek, ktorý zabudol jazyk Boha. Počúvajte dobre: kresťan, ktorý sa nevie poďakovať, zabudol jazyk Boha! A to nie je pekné! Spomeňme si na Ježišovu otázku, keď uzdravil desať malomocných a iba jeden z nich sa vrátil poďakovať (porov. Lk 17, 18). Raz som počul rozprávať jedného staršieho človeka, ktorý bol veľmi múdry, dobrý a jednoduchý, avšak s nábožnou a životnou múdrosťou... Vďačnosť je rastlina, ktorej sa darí iba v pôde šlachetných duší. Tá šlachetnosť duše, tá Božia milosť v duši nás pobáda k vysloveniu vďaky, k vďačnosti. Je kvetom ušlachtilej duše. Toto je niečo nádherné.

Tretie slovo je „prepáč“. Náročné slovo, isteže, ale také prepotrebné. Keď chýba, malé trhliny sa zväčšujú – aj bez toho, žeby sme to chceli – až sa stávajú hlbokými priekopami. Nie pre nič za nič nachádzame v modlitbe, ktorú nás naučil Ježiš, v Otčenáši, zahrňujúcim všetky podstatné otázky nášho života, tento výraz: „A odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom.“ (Mt 6, 12) Uznanie pochybenia a túžba prinavráť to, o čo sme toho druhého pripravili – úctu,

úprimnosť, lásku – nás robí hodnými odpustenia. A takto sa zastavuje infekcia. Ak nie sme schopní ospravedlniť sa, znamená to, že nedokážeme ani odpustiť. V dome, v ktorom sa neprosí o odpustenie, začína chýbať vzduch, vody sa stávajú stojatými.

Mnoho citových rán, mnohé rozkoly v rodinách sa začínajú stratou tohto vzácneho slova: „prepáč mi“. V manželskom živote toľkokrát dochádza k škriepkam... a aj „taniere lietajú“, no dám vám jednu radu: nikdy neskončíte deň bez udobrenia. Počúvajte dobre: Pohádali ste sa, manžel a manželka? Deti s rodičmi? Veľmi ste sa poškriepili? No, nie je to dobré. Avšak problém nie je v tomto. Problém je vtedy, keď toto citové rozpoloženie zostáva aj v nasledujúci deň. Preto, keď ste sa pohádali, nikdy neukončíte deň bez nastolenia pokoja v rodine. – A ako sa mám pomeriť? Mám sa hodiť na kolena? – Nie! Stačí malé gesto, nepatrný prejav. A rodinná harmónia sa vráti! Stačí jeden prejav nežnosti. Bez slov. Nikdy však nezavŕšte deň v rodine bez uzmierenia sa. Rozumieme tomu? Nie je to ľahké, ale treba tak konať. A týmto bude život krajší.

Tieto tri kľúčové slová v rodine sú jednoduché a možno v nás v prvej chvíli vyvolajú úsmev. No ak na ne zabúdame, potom sa už niet na čom smiať, však? Naša výchova ich azda príliš zanedbáva. Nech nám Pán pomôže dať ich opäť na správne miesto v našom srdci, v našom dome a aj v našom spoločenskom spolunažívaní. A teraz vás pozývam, aby sme všetci spoločne zopakovali tieto tri slová: „Môžem? Ďakujem! Prepáč!“ (zhromaždení opakujú). Sú to slová, vďaka ktorým sa vstupuje do lásky v rodine, aby sa rodina mala dobre. Ešte zopakujme radu, ktorú som vám dal, všetci spoločne: „Nikdy neukončíme deň bez udobrenia.“

Ďakujem.

(Pápež František, Generálna audiencia, Námestie svätého Petra, 13. mája 2015)

(Preložila Slovenská redakcia VR)

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V minulej katechéze o rodine som sa pristavil pri prvom rozprávaní o stvorení ľudskej bytosti v prvej kapitole knihy Genezis, kde je napísané: „Boh stvoril človeka na svoj obraz, na Boží obraz ho stvoril, muža a ženu ich stvoril.“ (Gn 1, 27)

Dnes by som chcel dokončiť toto zamyslenie druhým rozprávaním, ktoré nachádzame v druhej kapitole. Tu čítame, že Pán potom, ako stvoril nebo a zem, „utvoril z hliny zeme človeka a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou.“ (Gn 2, 7) Je to vrchol stvorenia. No niečo chýba. Potom Boh umiestni človeka do prekrásnej záhrady, aby ju obrábal a strážil (porov. Gn 2, 15).

Duch Svätý, ktorý inšpiroval Bibliu, predkladá na chvíľu obraz muža, ktorý je sám – niečo mu chýba –, je bez ženy. A hovorí o Božej myšlienke, takmer o pocite Boha, ktorý naň hľadí, pozoruje osamelého Adama v záhrade: je slobodný, je pánom..., no je sám. Boh vidí, že to „nie je dobré“, je to ako istý nedostatok spoločenstva, chýba mu spoločenstvo, je to nedostatok plnosti. „Nie je to dobré“ – hovorí Boh – a dodáva: „chcem mu urobiť pomoc, ktorá mu bude podobná.“ (porov. Gn 2, 18)

A tak Boh predstavuje človeku všetky zvieratá; človek každé z nich pomenuje vlastným menom – a toto je ďalší obraz človekovho vládnutia nad stvorením – ale v žiadnom živočíchovi nenachádza niekoho, kto by mu bol podobný. Človek je naďalej sám. Keď mu Boh napokon predstaví ženu, muž s radosťou zistí, že toto stvorenie, a jedine toto, je jeho súčasťou: „kosť z mojich kostí, mäso z môjho mäsa“ (Gn 2, 23). Konečne je tu odzrkadlenie, je tu vzájomnosť. A keď nejaká osoba – priblížim to na príklade pre lepšie pochopenie – chce podať ruku inej, musí ju mať pred sebou. Ak niekto vystrie ruku a niet tam nikoho, komu by ju

podal, chýba mu vzájomnosť. Tak to bolo aj s mužom, ktorému niečo chýbalo k tomu, aby dosiahol svoje naplnenie, chýbala mu vzájomnosť. Žena nie je „replikou“ muža; prichádza priamo z Božieho stvoriteľského gesta. Obraz „rebra“ vonkoncom nevyjadruje nižšie postavenie či podriadenosť, ale naopak, že muž a žena sú tej istej podstaty a sú komplementárni, dopĺňajú sa, majú i túto reciprocitu. A tá skutočnosť – stále sme pri tom istom podobenstve, – že Boh tvorí ženu, kým muž spí, podčiarkuje, že ona nie je akýmsi spôsobom výtvarom človeka, ale je stvorením Božím. A ozrejmuje aj ďalšiu vec: aby muž našiel ženu – a môžeme povedať, aby našiel lásku ženy –, teda aby našiel ženu, musí si ju muž najprv vysnívať, a potom ju nachádza.

Božia dôvera v muža a ženu, ktorým zveruje zem, je veľkorysá, priama a úplná. Spolieha sa na nich. No hľa, zlý duch vnáša do ich mysle podozrenie, pochybovačnosť a nedôveru. A napokon prichádza na rad neposlušnosť voči prikázaniu, ktoré ich chránilo. Upadnú do delíria všemohúcnosti, ktoré všetko zamorí a zničí harmóniu. Aj my ho veľa-krát pociťujeme v našom vnútri, my všetci.

Hriech plodí nedôverčivosť a rozdelenie medzi mužom a ženou. Ich vzťah je úkladne ohrozovaný tisícmi podobami zneužívania a podrobovania si, ľstivých zvodov a pokorujúcej panovačnosti, až po tie najdramatickejšie a najnásilnejšie. Dejiny nesú ich stopy. Pomyslime si, napríklad, na negatívne excesy patriarchálnych kultúr. Myslime na mnohoraké formy mužského šovinizmu, kde bola žena považovaná za druhotriednu. Myslime na účelové využívanie a komercializáciu ženského tela v dnešnej mediálnej kultúre. No myslime aj na súčasnú epidémiu nedôvery, skepticizmu a dokonca nevraživosti, ktorá sa šíri v našej kultúre – zvlášť vychádzajúc z istej pochopiteľnej nedôvery zo strany žien – vzhľadom na taký zväzok spojenectva muža a ženy, ktorý by bol schopný zároveň hlboko skvalitniť intimitu spoločensva a súčasne chrániť dôstojnosť rozdielnosti.

Ak nenájdeme viac sympatie voči tomuto zväzku, schopnému umožniť novým generáciám vymaniť sa z nedôvery a ľahostajnosti, budú deti prichádzať na svet čoraz viac z tohto zväzku vykorenené, a to už od materského lona. Spoločenská devalvácia tohto stabilného a životodarného zväzku muža a ženy je istotne stratou pre všetkých. Musíme opäť priznať česť manželstvu a rodine! A Biblia vypovedá jednu krásnu skutočnosť: muž nájde ženu, stretnú sa navzájom, a muž musí čosi zanechať, aby ju našiel naplno. A preto muž zanechá svojho otca a svoju matku, aby šiel k nej. Je to nádherné! Toto znamená vykročiť istou cestou. Muž je celý pre ženu a žena je celá pre muža.

Ochrana tohto zväzku muža a ženy, i keď sú hriešni a zranení, zmätení a pokorení, nedôverujúci a neistí, je teda pre nás veriacich zaväzujúcim a oduševňujúcim povolaním uprostred podmienok dneška. To isté rozprávanie o stvorení a hriechu nám vo svojom závere predkladá nádherný obraz: „Pán, Boh, urobil mužovi a jeho žene kožený odev a obliekol ich.“ (porov. Gn 3, 21) Je to obraz nežnosti voči tejto hriešnej dvojici, ktorý nás privádza do nemého úžasu: Božia nežnosť voči mužovi a žene. Je to obraz otcovskej opatery voči ľudskej dvojici. Boh sám sa stará a chráni svoje veľdielo.

(Pápež František, Generálna audiencia, Námestie svätého Petra, 22. apríl 2015)

(Preložila Slovenská redakcia VR)

Rodina a choroba

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

Pokračujeme v katechézach o rodine a v tejto katechéze by som sa chcel dotknúť aspektu veľmi rozšíreného v živote našich rodín, a to choroby. Je to skúsenosť našej krehkosti, ktorú najviac prežívame v rodine, od detstva a potom hlavne v starobe, keď sa dostavia neduhy.

V prostredí rodinných zväzkov sa choroba milovaných osôb pociťuje s ešte väčšou intenzitou utrpenia a sklúčenosti. Láska nám to dáva vnímať silnejšie. Mnohokrát je pre otca alebo matku oveľa ťažšie znášať chorobu syna či dcéry, než svoju vlastnú. Dá sa povedať, že rodina bola odjakživa tou „najbližšou“ nemocnicou. Ešte aj dnes je v mnohých častiach sveta nemocnica privilegiom pre niekoľkých a často sa nachádza ďaleko. Sú to matky, otcovia, bratia, sestry, staré mamy, ktoré zabezpečujú liečbu a pričiňujú sa o uzdravenie.

Evanjeliá na mnohých miestach rozprávajú o stretnutiach Ježiša s chorými a jeho angažovaní sa pre ich uzdravenie. On sa verejne predstavuje ako ten, ktorý bojuje proti chorobe a ktorý prišiel preto, aby uzdravil človeka zo všetkého zla: zo zla pre ducha i zo zla pre telo. Naozaj dojímavá je práve spomenutá evanjeliová scéna z Markovho evanjelia. Hovorí takto: „Keď sa zvečeralo, po západe slnka, prinášali k nemu všetkých chorých a posadnutých zlými duchmi.“ (Mk 1, 32). Keď myslím na dnešné veľkomestá, pýtam sa, kde sú dvere, pred ktoré možno priniesť chorých v nádeji, že budú uzdravení?! Ježiš sa nikdy nevyhýbal starostlivosti o nich. Nikdy neprešiel pomimo, nikdy neodvrátil tvár na druhú stranu. A keď otec alebo matka, či jednoducho priatelia, prinášali pred neho chorého, aby sa ho dotkol a uzdravil ho, neodkladal s časom; uzdravenie malo prednosť pred zákonom, aj takým posvätným, akým bol sobotný odpočinok (porov. Mk 3, 1 – 6). Učitelia zákona Ježišovi vyčítali, že uzdravoval v sobotu, že v sobotu konal dobro... Ježišova láska bola tá, ktorá uzdravovala, činila dobro. A to je vždy prvoradá!

Ježiš posielal učeníkov, aby konali to isté dielo a dáva im moc uzdravovať, čiže pristupovať k chorým a postarať sa o nich až do dôsledkov (porov. Mt 10, 1). Musíme mať na pamäti, čo povedal učeníkom v príbehu o človeku, ktorý sa narodil slepý (Jn 9, 1 – 5). Učeníci – pred slepcom, ktorý stál pred nimi! – diskutovali, kto zhrešil, keďže sa narodil slepý,

či on alebo jeho rodičia, ako príčina jeho slepoty. Pán jasne povedal: ani on, ani jeho rodičia; stalo sa to, aby sa na ňom ukázali Božie skutky. A uzdravil ho. Nuž, hľa, toto je Božia sláva! Toto je úloha Cirkvi! Pomáhať chorým, nestratiť sa v klebetách, vždy pomáhať, potešovať, pozdvihovať, byť chorým nablízku; to je tá úloha.

Cirkev pozýva k neprestajnej modlitbe za našich drahých, ktorých postihlo zlo. Modlitba za chorých nesmie nikdy chýbať. Ba, musíme sa modliť ešte viac, či už osobne alebo v spoločnosti. Zamyslime sa nad evanjeliovým príbehom o kanánskej žene (Mt 15, 21 – 28). Je to pohanská žena, nepatrila do izraelského ľudu. Je pohanka, ktorá naliehavo prosí Ježiša, aby uzdravil jej dcéru. Ježiš, aby vyskúšal jej vieru, najprv tvrdo odpovie: „Nemôžem, najprv musím myslieť na ovce z domu Izraela.“ No žena neustupuje – mama, keď žiada pomoc pre svoju ratolesť, nikdy neustupuje! Poznáme to všetci, však? Mamy bojujú za svoje deti! A odpovedá: „Aj šteňatám, keď sa už páni najedli, niečo dajú!“, akoby hovorila: „Pozri sa na mňa aspoň ako na šteňa!“ A Ježiš jej odpovie: „Žena, veľká je tvoja viera! Nech sa ti stane, ako chceš.“ (Mt 15, 28)

Zoči-voči chorobe aj v rodine nastávajú ťažkosti, z dôvodu ľudskej slabosti. No čas choroby vo všeobecnosti privádza k zosilneniu rodinných spojív. Myslím na to, ako veľmi je dôležité vychovávať deti od malička k spolupatričnosti v čase choroby. Taká výchova, ktorá ukracuje o citlivosť pre ľudskú chorobu, zatvrdzuje srdce. A stáva sa, že mladí ľudia sú «z necitlivení» pred chorobou druhých, neschopní konfrontovať sa s utrpením a prežiť túto hraničnú skúsenosť. Koľkokrát vidíme, všetci sme to zažili, že do práce príde muž, žena s unavenou tvárou, so spustenými plecami... a pýtame sa ich: «Čo sa deje?» Odpovedia nám: „Spal som iba zo dve hodiny, pretože doma sa striedame, aby sme boli pri synčekovi, dcérke, pri chorom, pri starom otcovi, pri starej mame...“ A deň pokračuje prácou. Nuž, toto sú hrdinské veci, sú hrdinstvom rodiny! Toto skryté hrdinstvo sa prejavuje, keď je niekto chorý, otec, mama, syn, dcéra... A deje sa to nežne a s odvahou.

Slabosť a utrpenie prežívané v našich najdrahších a najposvätnejších citoch môžu byť pre naše deti a našich vnukov školou života – na výchovu detí a vnúčať k tomu, aby porozumeli tejto rodinnej blízkosti v chorobe – a stanú sa ňou vtedy, keď sú chvíle choroby sprevádzané modlitbou a láskavou a starostlivou blízkosťou príbuzných. Kresťanské spoločenstvo dobre vie, že rodina v skúške choroby nemá byť ponechaná osamotená. A máme ďakovať Pánovi za tie nádherné skúsenosti bratskej cirkevnej blízkosti, ktoré rodine pomáhajú prekonať ťažké obdobie bolesti a utrpenia. Táto kresťanská blízkosť jednej rodiny k druhej je pre farnosť pravým bohatstvom. Je to poklad múdrosti, ktorá pomáha rodinám v ťažkých chvíľach a umožňuje porozumieť Božiemu kráľovstvu lepšie ako mnohé príhovory! Sú to Božie prejavy nežnosti.

Ďakujem.

(Pápež František, Generálna audiencia, Námestie svätého Petra, 10. júna 2015)

(Preložila Slovenská redakcia VR)